

Petr Hampl: Cherson je anti-Stalingrad

- CZ24 News | 16. listopadu 2022

Dnes přináším třetí kousek z [anglicky píšícího bloggera Big Serge](#). Tentokrát se týká hodnocení událostí v Chersonu. Pro řadu čtenářů tam nebude žádná nová šokující myšlenka či informace. Je to ale podáno pěkně, přehledně a srozumitelně.

Co tedy Big Serge říká:

V lednu 1944 se nově obnovená německá šestá armáda ocitla v operačně obtížné situaci v jižním ohbí Dněpru, v oblasti Krivoj Rogu a Nikopole. Němci drželi výběžek, který vyčníval do linií Rudé armády. Byli zranitelní na dvou nepříjemných stranách a čelící nepříteli s převahou v živé síle i palebné síle. Každý rozumný generál by se snažil co nejdříve ustoupit. V tomto případě však Hitler trval na tom, aby Wehrmacht tento prostor udržel, protože oblast byla posledním zbývajícím německým zdrojem manganu – nerostu klíčového pro výrobu kvalitní oceli.

Rok předtím, v prvních týdnech roku 1943, Hitler zasáhl do jiné, slavnější bitvy a zakázal předchozí inkarnaci šesté armády vymanit se z kapsy, která se kolem ní vytvořila u Stalingradu. Šestá armáda, které bylo zakázáno ustoupit, byla rozdrčena.

V obou těchto případech došlo ke střetu mezi čistě vojenskou obezřetností a širšími politickými cíli a potřebami. V roce 1943 neexistoval žádný přesvědčivý vojenský ani politický důvod pro setrvání 6. armády v kapse u Stalingradu – politické zásahy do vojenského rozhodování byly nesmyslné a katastrofální. V roce 1944 však Hitler (jakkoli je těžké si to připustit) měl pádný argument. Bez manganu z oblasti Nikopole byla německá válečná výroba odsouzena k zániku. V tomto případě byl politický zásah možná oprávněný. Ponechat armádu ve zranitelné výspě je špatné, ale stejně tak je špatné přijít o mangan.

Čtyři možnosti

Tyto dva tragické osudy šesté armády ilustrují podstatnou otázku dneška: jak rozeznat rozdíl mezi vojenským a politickým rozhodováním? Konkrétněji, čemu přičítáme šokující ruské rozhodnutí stáhnout se ze západního břehu Dněpru v Chersonské oblasti poté, co ji Rusko před několika měsíci anektovalo?

V následujícím textu tuto otázku rozeberu. Předně nelze popřít, že stažení je pro Rusko politicky významným ponížením. Otázkou však zůstává, zda tato oběť byla nutná z vojenských nebo politických důvodů a co může znamenat pro budoucí průběh konfliktu.

Podle mého názoru musí platit jedna ze čtyř následujících možností.

- *Ukrajinská armáda porazila ruskou armádu na západním břehu a zahnala ji zpět za řeku.*
- *Rusko nastražilo v Chersonu past.*
- *Byla vyjednána tajná mírová dohoda (nebo alespoň příměří), která zahrnuje vrácení Chersonu Ukrajině.*
- *Rusko učinilo politicky trapnou, ale vojensky prozíravou operační volbu.*

Projděme si jednoduše tyto čtyři kroky a prozkoumejme je postupně.

Možnost 1: Vojenská porážka

Znovuzískání Chersonu je Ukrajinci spravedlivě oslavováno jako vítězství. Podstatnou otázkou je, o jaký druh vítězství se jedná – politické/optické, nebo vojenské? Je naprosto zřejmé, že jde o první druh. Stačí shrnout základní fakta.

Za prvé, ještě ráno 9. listopadu – několik hodin před oznámením stažení – se někteří ruští váleční zpravodajové vyjadřovali skepticky k pověstem o stažení, protože přední obranné linie Ruska byly zcela neporušené. Mezi ruskými silami v regionu nepanovalo žádné zdání krize.

Za druhé, Ukrajina v době zahájení stahování neprováděla v regionu žádné intenzivní ofenzivní bojové úsilí a ukrajinští představitelé vyjadřovali skepsi, že stahování je vůbec reálné. Ve skutečnosti myšlenka, že Rusko nastražilo past, pochází od ukrajinských představitelů, které stažení zřejmě zaskočilo. Ukrajina nebyla připravena pronásledovat ustupující ruské vojáky a po odchodu ruských vojáků postupovala opatrně do prázdna. I po stažení Ruska se zjevně báli postupovat, protože jejich několik posledních pokusů o proražení obrany v oblasti skončilo katastrofálními ztrátami.

Celkově bylo stažení ruských jednotek (a evakuace civilistů) realizováno velmi rychle s minimálním tlakem ze strany Ukrajinců – právě na základě toho vznikly dohady, že se jedná buď o past, nebo o výsledek uzavřené zákulisní dohody. Ukrajinci Rusům nebránili přesunout se přes řeku. Ruská strana utrpěla jen zanedbatelné ztráty a dostala pryč prakticky veškerou svou techniku (zatím jediným pozoruhodným ukrajinským úlovkem je jeden rozbitý tank T90). Čisté skóre na chersonském frontu zůstává silně nevyvážené ve prospěch Ruska, které se opět stahuje, aniž by utrpělo porážku na bojišti a s nepoškozenými silami.

Možnost 2: Je to past

Tato teorie se objevila velmi brzy po oznámení stažení. Pochází od ukrajinských představitelů, které oznámení zaskočilo, a poté se jí (ironicky) chopili ruští příznivci, kteří doufali, že se hrají 4D šachy – nehrají. Rusko hraje standardní 2D šachy. Ostatně, žádný jiný druh šachů neexistuje.

Co vlastně může být myšleno slovem „past“? Existují dva možné výklady: 1) konvenční manévr na bitevním poli zahrnující bleskový protiútok a 2) nějaký nekonvenční tah, jako je taktická jaderná zbraň nebo kaskádové zničení přehrady.

Je jasné, že se žádný protiútok na bojišti nechystá, a to z prostého důvodu, že Rusko vyhodilo do povětří mosty. Vzhledem k tomu, že na západním břehu nezůstaly žádné ruské síly a mosty byly zničeny, nemá žádná z obou armád bezprostřední možnost zaútočit na druhou silou. Samozřejmě se mohou vzájemně ostřelovat přes řeku, ale skutečná linie kontaktu je prozatím zmrazena.

Zbývá tedy možnost, že Rusko hodlá provést něco nekonvenčního, například použít atomovou bombu s malým výkonem. Představa, že Rusko vylákalo Ukrajinu do Chersonu, aby odpálilo atomovku, je... přinejmenším hloupá. Pokud by Rusko chtělo proti Ukrajině použít jadernou zbraň (což nechce, z důvodů, které jsem formuloval v předchozím článku), neexistuje žádný rozumný důvod, proč by si k tomu vybralo regionální hlavní město, které anektovalo. Rusko má dostatek nosičů, které dokážou dopravit jadernou bombu na kterékoliv místo na území Ukrajiny.

Není to past.

Možnost 3: Tajná dohoda

Tyto spekulace vyvolala zpráva, že americký poradce pro národní bezpečnost Jake Sullivan byl v

kontaktu se svým ruským protějškem, a konkrétně pocit, že Bílý dům na jednání tlačí. Podle jedné z údajných variant „Sullivanovy dohody“ by Ukrajina uznala ruské anexe východně od Dněpru, zatímco západní břeh Chersonu by se vrátil pod kontrolu Kyjeva.

To považuji za nepravděpodobné z řady důvodů. Zaprvé by taková dohoda představovala krajně Pyrrhovo ruské vítězství – dosáhlo by se sice osvobození Donbasu (což je jeden z výslovných cílů SMO), ale Ukrajina by zůstala do značné míry nedotčena a dostatečně silná, aby nadále představovala ohrožení. Vznikl by problém pravděpodobné další integrace Ukrajiny do NATO a především otevřené vzdání se anektovaného regionálního hlavního města.

Na ukrajinské straně jde o to, že znovuzískání Chersonu jen posiluje (falešný) dojem v Kyjevě, že je možné dosáhnout úplného vítězství a že Krym a Donbas lze získat zpět úplně. Ukrajina se těší z řady územních úspěchů a má pocit, že se jí naskýtá příležitost.

V konečném důsledku se zdá, že neexistuje žádná dohoda, která by uspokojila obě strany, a to odráží skutečnost, že vrozené nepřátelství mezi oběma národy musí být vyřešeno na bojišti.

To se také děje.

Zatímco se svět upínal k relativně nekrvavé změně majitele v Chersonu, Rusko a Ukrajina svedly krvavou bitvu o Pavlovku a Rusko zvítězilo. Ukrajina se také pokusila prolomit ruskou obranu v ose Svatove a byla s velkými ztrátami odražena. Nakonec hlavním důvodem k pochybnostem o zprávách o tajné dohodě je skutečnost, že válka pokračuje na všech ostatních frontách – a Ukrajina prohrává. Zbývá tedy jen poslední možnost.

Možnost 4: obtížná operační volba

Toto stažení bylo nenápadně signalizováno krátce poté, co byl velením operace na Ukrajině pověřen generál Surovikin. Na své první tiskové konferenci signalizoval nespokojenost s chersonskou frontou, když situaci označil za „napjatou a obtížnou“ a narážel na hrozbu, že Ukrajina vyhodí do povětří přehradu na Dněpru a zaplaví oblast. Krátce poté začal proces evakuace civilistů z Chersonu.

To je to, o čem si myslím, že vedlo Surovikina k rozhodnutí o Chersonu.

Cherson se stával pro Rusko neefektivní frontou, protože zásobování sil přes řeku s omezenou kapacitou mostů a silnic bylo logisticky velmi náročné. Rusko prokázalo, že je schopno tuto vyživovací zátěž nést (udržet zásobování vojsk po celou dobu letní ofenzívy Ukrajiny), ale otázkou zůstává proč a na jak dlouho.

V ideálním případě by se předmostí stalo výchozím bodem pro ofenzivní akce proti Nikolajevu, ale zahájení ofenzívy by vyžadovalo posílení uskupení sil v Chersonu, což by odpovídajícím způsobem zvýšilo logistickou zátěž při přesunu sil přes řeku. Pro útok by bylo zapotřebí daleko více sil a ty by musely být přesouvány a zásobovány přes řeku. Odhaduji, že Surovikin, okamžitě poté, co převzal velení, rozhodl, že nechce takovou zátěž postupovat.

Pokud tedy nebude zahájena ofenzíva z chersonských pozic, nabízí se otázka – proč pozice vůbec držet? Z politického hlediska je důležité bránit regionální hlavní město, ale z vojenského hlediska pozice ztrácí smysl, pokud tu není záměr přejít do ofenzívy na jihu.

Při držení předmostí v Chersonu se řeka Dněpr stává negativním multiplikátorem sil – zvyšuje udržovací a logistickou zátěž a stále hrozí, že pokud se Ukrajině podaří zničit mosty nebo protrhnout hráz, zůstanou síly odříznuty. Přesun sil přes řeku se stává velkou zátěží bez zjevného přínosu. Stažením se na východní břeh se však řeka stává pozitivním multiplikátorem sil, protože slouží jako

obránná bariéra.

V širším operačním smyslu se zdá, že Surovikin utlumuje aktivity na jihu, zatímco se připravuje na severu a v Donbasu. Stažení za řeku výrazně zvyšuje bojovou efektivitu armády a snižuje logistickou zátěž, čímž uvolňuje zdroje pro jiné sektory.

To odpovídá celkovému ruskému vzorci drsného rozhodování o alokaci zdrojů, vedení této války v jednoduchém rámci optimalizace poměrů ztrát a budování dokonalého mlýnku na maso. Na rozdíl od německé armády za druhé světové války se zdá, že ruská armáda je osvobozena od politických zásahů, aby mohla činit racionální vojenská rozhodnutí.

V tomto smyslu lze stažení z Chersonu považovat za jakýsi anti-Stalingrad. Namísto politických zásahů, které by armádu omezovaly, tu máme armádu osvobozenou od možnosti činit operační rozhodnutí i za cenu ztrapnění politických představitelů. A to je nakonec inteligentnější – i když opticky ponižující – způsob vedení války.

Hamlp k tomu dodává

A na závěr jen krátký komentář překladatele. Chceme-li racionálně posoudit, kdo vyhrává, potřebujeme vědět, jaké jsou cíle stran (a která strana se tudíž dosažení svého cíle blíží a která nikoliv).

Ze strany Západu je to jednoznačné už od roku 2008. Cílem je dosadit v Moskvě loutkovou vládu, která bude přijímat rozkazy z Washingtonu. Dále převzít kontrolu nad nerostnými zdroji, a případně Rusko rozdělit na několik menších států. Dlouhodobým cílem je pak vytvořit z Ruska předpolí pro agresi pro Čínu. Tak to zaznělo v různých obměnách mnohokrát od různých představitelů zemí NATO.

Cíle Ruska oproti tomu tak úplně jasné nejsou. Zazněla řada různých prohlášení od ochrany ruského obyvatelstva v Doněcku a Luhansku přes odvrácení napadení ze strany NATO („je to pro nás otázka života a smrti“), demilitarizace Ukrajiny, její denacifikace a já nevím co všechno. Zazněla i formulace, že cílem války je zlomit vojenskou a ekonomickou moc Západu. Jak se v tom orientovat?

V [Poznámkách o elitách, válce a míru](#) jsem to formuloval takto:

„Vítězství západu. Ruská vojska by se stáhla z území Ukrajiny. Krym a Doněcko by byly vyčištěny od ruský mluvícího obyvatelstva a zůstaly fakticky opuštěnou krajinou, protože Ukrajina nemá kým tyto oblasti zalidnit. Následovala by instalace jaderných raket na rusko-ukrajinské hranici, čímž by Západ držel Rusko v šachu. Dalším krokem by byla barevná revoluce v Rusku a případně vyhlášení „bezletové zóny.“ Pak instalace prozápadní vlády a privatizace všech přírodních zdrojů americkými korporacemi. Možná také rozdělení Ruska na mnoho států, z nichž každý by byl ve vazalském vztahu k USA. Pak by se Západ pustil do zápasu s Čínou.

Vítězství Ruska. Je lhostejné, kudy bude procházet hranice a jestli Rusko získá nějaká území. I bez Ukrajiny má více zdrojů a více půdy, než dokáže využít. Za vítězství Ruska tedy můžeme pokládat jakýkoliv konec války, který Rusku poskytne jednoznačné záruky, že území Ukrajiny nebude použito jako nástupiště k útoku NATO. To ovšem není zdaleka konec. Pro celý svět by to znamenalo jednoznačnou zprávu, že vojenská moc Západu není neomezená. Můžeme předpokládat angažovanost Ruska nebo Číny všude tam, kde by chtěl Západ zaútočit nebo zorganizovat převrat (jak se to v posledních letech stalo v Sýrii, Kazachstánu a Venezuele). Západní bankovní systém by ztratil monopolní postavení a totéž platí o dolaru jakožto rezervní měně. Většina světa by se postupně přestávala o Západ zajímat, obchodovala by stále více vzájemně mezi sebou (občas spolu

vybojovávala konflikty) a stále izolovanější Západ se stále obtížnějším přístupem k surovinám by se nadále propadal do bídy a zaostalosti. Stačilo by pár desítek let a mohl by být nanejvýš tak dodavatelem blonděných prostitutek. Nic jiného unikátního by nabídnout nedokázal. Obávám se, že když ruské vedení hovoří o nutnosti „zlomit moc Západu“, má na mysli něco takového.“

AUTOR: Petr Hampl

[ZDROJ](#)